

Landsplan
J.nr. bls-100-00148
Ref. Lim/mogch/LAR/
Lards/Thsko
Den 24. marts 2010

Høringsnotat vedrørende Forslag til lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild i Thisted Kommune

Lovudkastet har været sendt i høring fra den 9. februar til den 5. marts 2010.

Lovudkastet er baseret på projektet om etablering af et testcenter for store vindmøller ved Østerild, som er beskrevet i den VVM redegørelse, der har været sendt i høring i 8 uger ligeledes med frist til den 5. marts 2010. Høringsnotat vedrørende VVM redegørelsen er sendt til Folketinget parallelt med dette høringsnotat.

By- og Landskabsstyrelsen har modtaget 155 hørings svar. De modtagne hørings svar er vedlagt som bilag til høringsnotatet.

Lovudkastet har ligesom VVM redegørelsen været sendt i høring til godt 135 private beboere med ejendom omkring det foreslåede testområde.

Der er modtaget 24 hørings svar fra organisationer, der stort set alle har bemærkninger til lovforslaget. Der er modtaget 10 hørings svar fra myndigheder.

Der er modtaget cirka 120 hørings svar fra private borgere. Omkring halvdelen af hørings svarene fra private borgere er enslydende, og fordeler sig på to klagebevsskabeloner. De væsentligste emner herfra er gengivet i høringsnotatet.

Følgende organisationer og myndigheder har sendt bemærkninger til lovforslaget eller oplyst, at de ikke har bemærkninger:

DI og DI Energibranchen, 3 F, Ingeniørforeningen IDA, Foreningen af Registrerede Revisorer, Dansk Ornitologisk Forening, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landbrug og Fødevarer, Dansk Energi, Danmarks Naturfredningsforening Fjends via Viborg Kommune, Det Økologiske Råd, Thy-Mors Energi, Danmarks Naturfredningsforening, Nepenthes, Landsforeningen for Bedre Miljø, WWF Verdensnaturfonden, Vindmølleindustrien, Friluftsrådet, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Skovforening, Vildtforvaltningsrådet, Skovrådet, Advokatsamfundet, Foreningen Aktive Dyrerettigheder, Kommunernes Landsforening, Kulturministeriet v/ Kulturarvsstyrelsen, Forsvarsministeriet, Thisted Kommune, Thisted Vand, Videnskabsministeriet, Socialministeriet, Energinet.dk, Fødevareministeriet og Kirkeministeriet.

Høringssvarene vedrørende lovudkastet har navnlig vedrørt følgende punkter:

1. Generelle bemærkninger
2. Lovforberedelsen
3. Valget af Østerild
4. Skovrydninger og erstatningsskov
5. Plante- og dyreliv
6. Gener fra testcenteret
7. Værditab på fast ejendom ved opstilling af vindmøller
8. Ekspropriation og rådighedsindskrænkninger
9. Planlægning i vindfelt og beskyttelseszone
10. Indretningen af testcenteret og planlægningen for området
11. Grøn ordning til styrkelse af lokale landskabelige og rekreative værdier
12. Kabellægning af delstrækninger, som krydser test og måleområdet
13. Offentlighedens adgang
14. Forholdet til EU direktiver
15. Forholdet til anden lovgivning
16. Ændringer i lovudkastet som følge af høringen

I det følgende gennemgås de væsentligste emner fra høringssvarene. Miljøministeriets bemærkninger er anført i kursiv. Det bemærkes, at høringssvarene er gengivet i hovedtræk, hvorfor der findes forhold, der ikke er kommenteret. For detaljerede oplysninger herom henvises til de fremsendte høringssvar.

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, har Miljøministeriet i forhold til høringsudkastet foretaget yderligere supplerende forklaringer, uddybninger og korrektioner i lovforslaget. Der tages forbehold for at der sker yderligere ændringer eller justeringer, når der har været lovteknisk drøftelse med Justitsministeriet.

En stor del af høringssvarene vedrører også VVM redegørelsen eller indeholder bemærkninger herom. Derfor henvises til høringsnotatet vedrørende VVM redegørelsen.

1 Generelle bemærkninger

DI, DI Energibranchen, Ingeniørforeningen IDA, Vindmølleindustrien og Dansk Energi hilser lovforslaget velkomment og peger på, at etablering af et testcenter er en forudsætning for, at Danmark kan beholde sin førerposition inden for vindmølleteknologi.

Danmarks Vindmølleforening mener ligeledes, at etablering af større testcentre på land er en vigtig og nødvendig forudsætning at fastholde og videreudvikle kompetencer inden for udvikling af vindmølleteknologi, og at etablering af de nødvendige testfaciliteter er en opgave af national interesse, og kan forventes både at styrke udviklingen af ny teknologi og bidrage til vækst og beskæftigelse i Danmark.

Organisationerne peger på, at der bør være en større andel af offentlig finansiering og ikke alene brugerfinansiering, som det fremgår af lovforslagets § 2.

Der pågår pt. drøftelser mellem regeringen og brugerne af det kommende testcenter, hvorfor det ikke er muligt på nuværende tidspunkt at besvare spørgsmål vedrørende økonomi på et mere detaljeret niveau, end det i lovforslaget angivne.

Flere høringssvar fra private borgere mener, at projektet alene er støtte til vindmøllebranchen og kun kommer denne til gode.

For fortsat at kunne fastholde og tiltrække virksomheder indenfor vindmølleindustrien, og for at Danmark kan fastholde sin førerposition inden for udvikling af ny vindmølleteknologi og fremme muligheden for en øget produktion af vedvarende energi i Danmark, er det af national betydning, at Danmark kan tilbyde et sted, hvor vindmølleindustrien i samarbejde med forskningsinstitutioner vil få de bedste faciliteter til forskning, udvikling og afprøvning af nye prototyper af vindmøller, dvs. vindmøller, der endnu ikke er sat i produktion.

Videnskabsministeriet har bedt om, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om DTU Risøs opgaver efter loven, da dette er almindelig praksis, når universiteter har andre opgaver end sædvanlige efter universitetsloven.

Der vil blive indgået kontrakter mellem staten, vindmølleproducenterne og den driftsansvarlige om anlægget og driften af det foreslåede testcenter. Lovudkastet suppleres med en bemyndigelse, hvorefter miljøministeren kan udstede sådanne regler efter forhandling med videnskabsministeren.

2 Lovforberedelsen

Dansk Ornitologisk Forening rejser kritik 1) af proceduren i forbindelse med udarbejdelsen og offentliggørelsen af VVM redegørelsen, 2) at lovforberedelsen og navnlig at den tilgrundliggende VVM redegørelse ikke er grundig nok, og 3) at offentligheden ikke har været inddraget tilstrækkeligt og orienteret om grundlaget for etablering af testcentret.

Landsforeningen for bedre Miljø gør tilsvarende synspunkter gældende, og finder, at VVM vurderingen er mangelfuld og ikke kan danne grundlag for loven. Foreningen finder, at der bør ske en ny proces på baggrund af en ny screening. Der henvises til VVM notat herom.

Friluftsrådet støtter etablering af et nationalt testcenter for store vindmøller, men finder, at processen omkring tilblivelsen af plangrundlaget for testcentret har været meget lukket, og at det er kritisabelt, at offentligheden først er inddraget efter at der politisk var valgt en placering.

En række høringssvar fra private høringsparter rejser tilsvarende kritik af VVM redegørelsen og finder, at ikke kan danne grundlag for lovforslaget, og

finder, at lovforslaget bør afvente, at der er taget stilling til en endelig VVM redegørelse.

Regeringen har ønsket at placere et testanlæg ved Østerild og har iværksat en procedure i forhold til offentlighedens inddragelse. Ligesom for planlægning af store anlægs- eller infrastrukturprojekter, f.eks. motorvejsprojekter, inddrages offentligheden i processen om det foreslåede anlæg, i dette tilfælde et testcenter ved Østerild.

Efter offentliggørelsen af regeringens beslutning i september 2009 om at gå videre med en placering ved Østerild udsendte Miljøministeriet et ideoplæg i offentlig høring i 19 dage. Herefter blev udsendt en VVM-redegørelse i høring i 8 uger og et lovudkast i 4 uger.

Miljøministeren har afholdt 3 borgermøder i Østerild, hvor der har været lejlighed til at drøfte projektet om etablering af et testcenter ved Østerild. Før det første borgermøde og efter det sidste har der været afholdt to lodsejermøder med repræsentanter fra ministeriet, ligesom Miljøministeriets hjemmeside har indeholdt orientering herom.

På borgermøderne har været drøftet et ideoplæg, udkast til VVM redegørelse og endelig et lovudkast, der har været udsendt på forhånd, og der har været lejlighed til at stille spørgsmål til miljøministeren herom.

Der henvises til notat om VVM-redegørelsen.

3 Valget af Østerild i forhold til natur og landskabsværdier og i forhold til udvælgelsesprocessen

Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Det Økologiske Råd, Nepenthes, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Jægerforbund, Landsforeningen for bedre Miljø og foreningen Aktive Dyrerettigheder protesterer mod placeringen af et testcenter i Østerild pga. områdets særlige natur- og landskabsværdier og de foreslåede skovrydninger.

Flere af organisationerne peger på, at de kan støtte regeringens ønske om at styrke mulighederne for vindkraft, men de er uenige i valget af Østerild og finder, at der bør findes alternativer enten på landbrugsjord eller på havet.

Endvidere har de fleste private ligeledes protesteret mod valget af Østerild, og der peges på, at der ikke er sket en tilstrækkelig gennemgang og analyse af mulige arealer, hvor et center kan placeres. Man finder det heller ikke godtgjort, at de mest realistiske testforhold ikke er på havet.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at der gennemføres en ny statslig screening med udgangspunkt i, at skov og anden national natur skal friholdes. Naturfredningsforeningen har fremlagt en rapport om alternative placeringer på landbrugsjord, hvor man har fundet 16 alternativer til Østerild, og foreningen foreslår, at der sker en ny screening og på den baggrund en ny VVM procedure og derefter lovforslag.

WWF Verdensnaturfonden tilslutter sig generelt det af Danmarks Naturfredningsforening fremsendte hørings svar.

Landsforeningen Naboer til Kæmpemøller peger på, at hidtidige rapporter om kriterier om placering af vindmøller på land er fraveget, og at der ikke er dokumentation for fravalg af alternative placeringer.

Friluftsrådet stiller spørgsmål til grundlaget og kriterierne for screeningen og foreslår, at der bør foretages en ny screening, hvor kun de tekniske forudsætninger sætter rammer for, hvilke geografiske områder der indgår i screeningen.

Miljøministeriet har screenet såvel offentlige som private arealer over hele landet ud fra kriterier, som tilgodeser kravene til et testcenter samt hensynet til natur og mennesker. Endvidere er der med DTU og Vindmølleindustrien foretaget konkrete besigtigelser af udvalgte områder. Der henvises til høringsnotat om VVM-redegørelsen, afsnit om valg af Østerild. Det er endvidere beskrevet i et særligt notat, der er offentliggjort på Miljøministeriets, By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside.

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen, har foretaget en gennemgang af Danmarks Naturfredningsforenings rapport om alternative arealer til Østerild. I de af foreningen valgte kriterier indgår imidlertid ikke vindmølle-cirkulærets krav om 4 gange møllens højde til nærmeste nabo, således som det er forudsat i Miljøministeriets screening. Foreningen har endvidere valgt et for lille areal, som ikke opfylder hverken vindmølle-cirkulærets bestemmelse om afstand til nabobebyggelse eller bestemmelserne i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller. Rapporten indeholder heller ikke en vurdering af, om de udpegede arealer faktisk kan bruges til opstilling af 7 op til 250 m høje vindmøller, herunder en vurdering af vindfeltet.

Det er Miljøministeriets vurdering, at der ikke i foreningens forslag er et område, som kan opfylde kravene til et testområde for store vindmøller og derved kunne blive et alternativ til området ved Østerild.

I flere hørings svar fra private borgere peges på, at der ikke er fremlagt dokumentation for, at det er dyrere at placere et testcenter for store vindmøller på havet frem for på land, og denne dokumentation efterspørges.

Testcenteret er placeret på land, da vindforholdene på havet ikke lever op til kravene til et testcenter, ligesom der skal være let og enkel adgang til møllen. Der henvises til notat om VVM-redegørelsen, afsnit om placering på land og ikke på vandet.

4 Skovrydninger, erstatningsskov, erstatningsnatur og afværgeforanstaltninger

Om skovrydning har Friluftsrådet anført, at skovrydningen vil have store konsekvenser for natur og landskab.

Nepenthes nævner, at det er vigtigt at bevare naturområder stedfaste, da de mister meget i naturværd hvis de flyttes omkring. Nepenthes peger på, at ung skov ikke rummer samme biodiversitet som gammel, og at naturen ved Østerild kan ikke erstattes, da den er unik som følge af den afsondrede beliggenhed fra lys- og støjkilder. Endvidere peges på, at området samtidig rummer et potentiale for stor, sammenhængende og uberørt natur.

For at sikre optimale vindforhold for testcenteret, er det nødvendigt at rydde skov. Vindmålinger fra medio 2010 skal afklare det præcise behov for skovrydning, som kan blive op til 1200 ha, men som i første omgang bliver ca. 700 – 800 ha. Forud for skovrydningen vil der blive udarbejdet en samlet plan for rydningen.

På de arealer, hvor plantagen ryddes, vil der blive etableret ny natur i form af et åbent område, som på sigt kan udvikle sig til klithede. Efter rydningen vil der således stadig være tale om et stort, sammenhængende naturområde, men nu domineret af klithede med vandløb, søer, enge og moser som offentligheden for den offentligt ejede dels vedkommende får mulighed for at bruge som i dag. Spredt i disse naturtyper vil der opstå lave krat og småbevoksninger af pil, birk, eg, skovfyr mv.

Der vil blive gennemført en naturpleje, som holder arealerne lysåbne, og som sikrer en god naturtilstand. Herudover vil der i området kunne etableres nye småsøer og moser efter sløjfning af kunstige dræn og grøfter.

Erstatningsskov

Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet og Skovrådet anfører, at der ikke er grund til at fravige skovlovens regler om at erstatte ryddet skov med et sted mellem 110 og 200 % efter en konkret vurdering. Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening mener, erstatningsskovens størrelse skal være 150 % af den skov som ryddes og Nepenthes mener, at den skal være 200 %.

Nepenthes og Vildtforvaltningsrådet anfører, at der for den skov som ryddes bør etableres et lige så stort sammenhængende erstatningsskovareal. Dansk Ornitologisk Forening mener, at erstatningsskoven i videst muligt omfang bør etableres som selvgroet, lysåben naturskov på næringsfattige jorder med betydeligt islæt af skovfyr, da dette er ynglehabitat for natravn, hedelærke og andre sårbare danske ynglefuglearter, der vil blive berørt af skovrydningerne i Østerild.

En række private borgere, Skovrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening og Nepenthes anfører, at der med lovforslaget ikke er garanti for, at der reelt etableres erstatningsskov, idet det af lovforslagets § 8, stk. 2 fremgår, at miljøministeren "kan" etablere erstatningsskov. Foreningerne foreslår derfor at "kan" bør ændres til "skal".

Danmarks Naturfredningsforening finder, at erstatningsskov skal rejses i forholdet 1:1,5 for at sikre års tab af skovmiljø, kulstoflagring og oplevelsesværdi, for det tager lang tid at etablere skov. Der er endvidere behov for i lovforslaget at stille krav om erstatningsskovens omfang, sammenhæng, sammensætning og tidsmæssige gennemførelse, herunder at skoven skal gennemføres som større sammenhængende områder med offentligt ejerskab og offentlig adgang.

Friluftsrådet støtter at kun en del af erstatningsskoven etableres lokalt, idet der findes mange andre steder i landet, hvor omfanget af offentlig ejet skov er meget begrænset. Rådet ønsker dog, at de lokale behov for skovrejsning skal opfyldes, før der etableres erstatningsskov andre steder i landet.

Thisted Byråd anbefaler, at der i videst muligt omfang etableres erstatningsskov i Thisted Kommune af hensyn til den rekreative anvendelse, sikring af grundvand mv. forudsat at dette kan ske uden for store gener for landbrugsdriften. En privat borger anfører, at erstatningsskoven bør etableres lokalt og som større sammenhængende skovareal.

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening peger på, at det skal præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at erstatningsskoven skal rejses som offentligt ejet, at erstatningsarealerne skal være fundet før etableringen af testcentret kan påbegyndes, og at der skal sættes en frist for, hvornår skovrejsningen skal være gennemført.

Danmarks Naturfredningsforening finder endvidere, at erstatningsskoven skal placeres i større samlede områder, og at det skal dokumenteres, at skovrejsningen kommer oven i den skovrejsning, som er fastsat i aftalen Grøn vækst.

Landbrug og Fødevarer anfører, at etablering af erstatningsskov og erstatningsnatur højst må være i forholdet 1:1, hvis den skal etableres på landbrugsarealer.

Lovforslagets § 8, stk. 2, vil blive ændret så miljøministeren "skal" i stedet "kan" etablere erstatningsskov i forholdet 1:1. Regeringens målsætning i forhold til skovrejsning påvirkes ikke af projektet. De arealer, hvor skoven fældes, vil udvikle sig til lysåbne naturarealer bortset fra de arealer, som bruges til veje og møllepladser mv. Erstatningsskoven etableres med 100 ha som bynær statsskov i lokalområdet, mens den resterende erstatningsskov vil blive rejst som privat skovrejsning med tilskud. Den skov der rejses, bliver rejst efter frivillighedsprincippet.

Det er hensigten at anvende den eksisterende tilskudsordning til privat skovrejsning til at etablere erstatningsskoven. Der kan gives tilskud til private ejere af landbrugsjord. Landbrugsjorden skal ligge i skovrejsningsområde eller område, hvor skovrejsning er mulig. Ordningen administreres af Skov- og Naturstyrelsen.

Erstatningsnatur og afværgeforanstaltninger

Danmarks Jægerforbund mener, at lovforslaget i højere grad bør specificere hvilke afværgeforanstaltninger der påtænkes udført og på hvilken måde. Foreningen finder, at det er afgørende at der foreligger en detaljeret plejeplan for området forud for rydningen, og at der også foretages skånsom rydning af hensyn til de øvrige dyrs ynglesæson og ikke alene fuglene.

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at der mangler informationer om, hvor store arealer der påvirkes samt hvor, hvordan og hvornår disse erstattes. Foreningen savner en fast plan for, hvordan skadevirkninger skal afværges og kompenseres.

Foreningen foreslår, at regeringen fremlægger en samlet natur, skov- og landskabsplan for projektet, inden anlægsloven førstebehandles. Planen skal blandt andet vedrøre forvaltningen af naturen, herunder plan for afværgeforanstaltninger, erstatningsnatur og tidspunkter for genetablering. Det anføres, at projektet er et voldsomt stort indgreb i et nationalt særdeles betydningsfuldt naturområde og at der ikke på nuværende tidspunkt er tilstrækkelig viden om naturen i området (inkl. trækfugle) eller hvordan den påvirkes. Det er derfor nødvendigt med yderligere undersøgelser.

Landbrug og Fødevarer anfører, at det er vigtigt, at etablering af erstatningsnatur og erstatningsskov sker på en sådan måde, at den berører så få landmænd som muligt og inddrager så få landbrugsarealer som muligt. Landbrug og Fødevarer peger på, at erstatningsarealer til afværgeforanstaltninger ikke skal placeres, så de forhindrer udvidelsen af en landbrugsbedrift og præciseres, at erstatningsarealet ikke placeres så de får betydning for udfaldet ved revurdering af en miljøgodkendelse. Landbrug og Fødevarer anfører endelig, at forholdet for erstatningsnatur skal være 1 til 1 for erstatningsarealer på landbrugsarealer, og at der er afgørelser fra Naturklagenævnet der understøtter, at der alene er krav om erstatningsarealer svarende til det oprindelige.

Dansk Ornitologisk Forening peger på, at der bør etableres et stort sammenhængende naturområde af gedigen kvalitet, der understøtter de naturlige naturtyper, herunder især atlantisk klithede. Det foreslås, at naturgenopretningen planlægges og gennemføres i forhold til en samlet naturplan for området. Foreningen finder, at der ikke bør "efterlades" landbrugsenklaver inden for naturområdet, da dette vil vanskeliggøre en genopretning af den naturlige hydrologi i området, samt medføre forøget næringsstofbelastning af området. Foreningen anfører også, at hvis kollisioner og forstyrrelser ikke kan undgås, skal der stilles krav om gennemførelse af kompenserende foranstaltninger i form af forbedringer for de berørte arter i naboområder i Thy.

Thisted Byråd lægger vægt på, at der i arbejdet med erstatningsnatur er fokus på nærområdet, og at etablering fortrinsvis sker som skov.

I et hørings svar fra en borger nævnes det, at der i anlægsloven skal ske en præcisering af afværgeforanstaltningernes udformning og omfang.

Der vil blive etableret erstatningsnatur i lokalområdet, som svarer til den beskyttede natur, der forsvinder som følge af anlægsarbejdet. I forbindelse med skovrydningen vil der endvidere blive etableret en mere åben natur i form af klithede på de pågældende arealer. Det statslige område vil som i dag fortsat fremstå som et stort sammenhængende naturareal.

Der vil ligeledes blive iværksat afværgeforanstaltninger og etableret erstatningsnatur i projektområdet og på de tilstødende statslige arealer af hensyn til beskyttede arter og naturtyper, herunder yngle- og rasteområder for arter omfattet af naturbeskyttelseslovens bilag 3 (habitatdirektivets bilag IV) samt af natur beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Beskyttet natur, der måtte forsvinde som følge af anlægsarbejdet, vil blive erstattet i forholdet 1:2. En række af afværgeforanstaltningerne er beskrevet i VVM-redegørelsen, mens andre vil blive identificeret i forbindelse med yderligere undersøgelser. Som følge af behovet for yderligere undersøgelser er der ikke på nuværende tidspunkt en endelig oversigt over, hvilke tiltag der vil blive iværksat, hvor de vil blive iværksat og hvornår.

Der gennemføres bl.a. en vådområdeindsats, der skal opveje næringsstofudledning som følge af skovrydningen.

Den nærmere placering og udformning af afværgeforanstaltninger og erstatningsnatur vil blive nærmere fastlagt efter yderligere undersøgelser af området og i forbindelse med udarbejdelse af en plan for den fremtidige forvaltning af området.

Skovrydningen vil blive igangsat på baggrund af en rydningsplan, som bl.a. skal tage højde for, at der ikke skal ske rydninger i fuglenes yngleperiode. Der vil endvidere blive udarbejdet en samlet plan for den fremtidige forvaltning, som skal håndtere, hvordan naturen skal udvikle sig, herunder beskrive anlæg og pleje og de nødvendige afværgeforanstaltninger. Der vil ske borgerinddragelse i forbindelse med udarbejdelsen af planen, ligesom det er praksis i forbindelse med udarbejdelse af driftsplaner for Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsens, arealer.

Landbrug og Fødevarer ønsker præciseret, at erstatningsarealer til afværgeforanstaltninger ikke placeres, så de får betydning ved revurdering af miljøgodkendelser.

Erstatningsarealer til afværgeforanstaltninger vil efter lovforslaget kunne komme på tale i forbindelse med en evt. reduceret værdi af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, som måtte ske ved anlæg af testcentret (typisk erstatningsvandhuller). Erstatningsarealerne skal placeres, så det sikres, at den økologiske funktionalitet af yngle- eller rasteområderne opretholdes. Lokaliseringen af erstatningsarealer vil på linje med de yngle- og rasteområder, som de erstatter, indgå som en forudsætning for den fremtidige administration af relevant lovgivning, herunder lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

5 Plante- og dyreliv

Generelt peges på testcentrets negative betydning for naturen i området, herunder betydningen for fugle og andre dyr.

På baggrund af en screening er Østerild Klitplantage blevet fundet bedst egnet til placeringen af et nationalt testcenter for vindmøller. Placeringen indebærer, at der skal ryddes en vis mængde skov for at sikre optimale vindforhold. Ved rydningen bliver det omkringliggende landskab udviklet til et stort sammenhængende naturområde. Ved anlægget af testcentret vil der således blive skabt ny og mere åben natur på de statslige arealer, der ryddes. Dette vil indebære flere naturtyper end i dag, hvilket vil være en gevinst for mange af områdets dyr og planter i forhold til den nuværende plantagedrift.

Der vil i forbindelse med etableringen af testcenteret blive foretaget en række tiltag for at sikre beskyttelsen af naturen. Disse tiltag vil blive foretaget på baggrund af en plan for den fremtidige forvaltning.

Der vil blandt andet blive etableret nye levesteder for en række arter til erstatning for de levesteder, der ændres i forbindelse med anlægsarbejdet. For at begrænse skader på levesteder vil der i følsomme områder blive foretaget skovning uden brug af maskiner. Samtidig vil der ikke blive ryddet eller fliset træ i fuglenes yngleperiode fra 1. marts til 15. juli, ligesom kvas vil blive fjernet gradvist, således at dyrelivet har mulighed for at undvige til det resterende kvas. Selv om der foretages skovrydning i området, vil der fortsat være større arealer med bjergfyr i det nordlige område. Udover disse tiltag vil der også blive lavet tekniske afværgeforanstaltninger i form af afmærkninger af barduner for at minimere risikoen for kollisioner mellem vindmøller og fugle.

Fugle

Dansk Ornitologisk Forening finder det bekymrende, at der er store usikkerheder i forhold til den betydelige kollisionsrisiko med trækkende fugle, herunder især med gæs, svaner, traner, og store rovfugle. Foreningen peger på, at den sårbare tajsædgås også findes hyppigt overflyvende og rastende i området. Foreningen fremhæver, at undersøgelser har vist, at der er en betydelig forøgelse af kollisionsrisikoen, når master og møller bliver højere end 150 m. Foreningen frygter, at møller med højder op mod 250 m kommer op i de hyppigt benyttede trækkorridorer for langdistancetrækkende fugle, både om dagen og natten. Foreningen oplyser også, at der i Østerild Klitplantage yngler 5 procent (25 par) af den danske bestand af natravne (bilag 1-art), 2-3 par hedelærker (bilag 1- art) og 3-4 par duehøge. Endelig anføres, at det skal sikres, at der på testcentret gennemføres grundige undersøgelser og forskning i konflikter mellem store vindmøller og fugle, flagermus og anden biodiversitet.

Danmarks Jægerforbund anmoder om en uddybning af, hvad der forstås som hensyntagen til æg og reder i nødvendigt omfang.

Vildtforvaltningsrådet anfører, at der skal tages hensyn til påvirkningen af levesteder for fugle og pattedyr, samt virkningen på trækkende skovsædgæs og traner.

En borger har påpeget, at placeringen af testcenteret er lige op ad Vejlerne, og at det er uklart, hvilken påvirkning anlægget vil have for fuglene i Vejlerne. Det fremhæves, at fuglene trækker til og fra Vejlerne dagligt. Der rejses også spørgsmål om anlæggets påvirkning af havørne, traner og nattrækkende fugle. En borger har oplyst, at det meste træk af traner og andre fugle finder sted netop over det planlagte testcenterområde. De sidste 12-14 år har ynglet et tranepar i området.

Natura 2000 og udpegningsgrundlaget

Testcentret etableres udenfor og i afstand til Natura 2000-områderne. Det har været et kriterium for placeringen af testcenteret at sikre, at der ikke sker påvirkning af Natura 2000-områdenes integritet og dermed sikre, at projektet vil være i overensstemmelse med de forpligtelser der følger af Natura 2000 reglerne.

VVM-redegørelsen konkluderer, at det ikke er sandsynligt, at testcentret kan påvirke Natura 2000-områderne, dvs. skade på levesteder og arter inde i områderne, hvilket vurderes at kunne udelukkes. Det gælder såvel fugle som andre dele af udpegningsgrundlaget.

For arealer udenfor Natura2000 områderne gælder ikke samme strenge beskyttelse som inde i områderne, uanset om der måtte forekomme arter, der er på udpegningsgrundlaget i nærliggende Natura 2000-områder.

Risikoen for påvirkning af fuglearter ved kollision

Det fremgår af VVM redegørelsen, at arter, som er på udpegningsgrundlaget i de Natura 2000-områderne omkring testcenter-området (f.eks. gæs og traner), også kan forekomme udenfor områderne og i begrænset omfang også omkring testcentret.

VVM redegørelsen konkluderer ligeledes, at der er visse usikkerheder knyttet til vurderingerne af risikoen for kollisioner af fugle med vindmøllerne og tilhørende master. Disse usikkerheder indgår i den konkrete situation i grundlaget for den samlede vurdering og beslutning af anlægget.

Det er i den sammenhæng vigtigt at understrege, at VVM redegørelsen sandsynliggør, at et evt. begrænset antal kollisioner ikke vurderes at ville få betydning for bestande af de pågældende arter.

Der foreligger konkrete data for en del arter som sandsynliggør, at risikoen for kollision for større, dagtrækkende fugle er begrænset. Konklusionerne er begrundet i, at arterne er kendt for at undvige vindmøller (eksempelvis trane og skarv), eller at arterne primært opsøger arealer uden for testområdet og på fourageringstræk og især flyver til og fra Vejlerne (havørn, gæs og svaner) uden i nævneværdig grad at krydse testområdet, eller at arealer i det kommende testområde og omkring møllerne bliver mindre attraktive for

arterne og kollisionsrisiko alene af den grund begrænses (havørn). Med henblik på at nedbringe kollisionsrisikoen til et minimum vil der etableres tekniske afværgeforanstaltninger i form af afmærkning. Kollisioner vil dog næppe helt kunne undgås.

Øvrigt om fugle

For tajsædgåsen viser de foreliggende oplysninger, at gæssene stor set ikke benytter det kommende testcenterområde til fouragering, men overvejende bruger arealer øst herfor og derfra gør overnatnings- og fourageringstræk.

For natravnen kan særligt fremhæves, at den er i fremgang og at der alene i området i Hjørdemål Klitplantage har været en stor fremgang på 200 procent i forhold til 1994-1995, hvor der grundet skovdriften er blevet flere lysåbne arealer i plantagen. Dette fremgår af en rapport fra 2007. De nye rydninger forventes derfor på linje med den tidligere situation at ville favorisere natravnen, som oprindeligt var tilknyttet hedearealer, idet der vil blive skabt muligheder for nye yngleterritorier eller yngleterritorier, der afløser de, der ligger inde i skov, der skal ryddes.

For skovfugle generelt vil der blive skabt bedre levesteder i nærliggende statskogsarealer ved bla. at skabe mere åben skov med ryddet undervækst. Rydningerne, der også sker af hensyn til flagermus, vil også gavne natravnen.

For at tage hensyn til ynglende fugle, herunder deres æg og reder, vil der ikke blive foretaget skovrydning og flisning i fuglenes yngletid fra 1. marts til 15. juli.

Kronvildt

Danmarks Jægerforbund udtrykker bekymring over den planlagte rydning af de store skovpartier og peger på, at påvirkningen af det almene dyreliv herunder kronvildtet burde være nævnt i bemærkninger til lovforslaget. Jægerforbundet efterlyser også en vurdering af konsekvenserne for almindelige danske pattedyrsarter med tilknytning til skov som f.eks. råvildt, ræv, egern og grævling. Jægerforbundet udtrykker specielt bekymring for kronvildtet, som har dets kerneområde omkring Østerild og Hjørdemål, i forhold til om skovrydningen vil fortrænge kronvildtet til områder, hvor det ikke har de nødvendige forudsætninger for deres trivsel. Jægerforbundet udtrykker bekymring for, om kronvildtet vil indfinde sig i det ryddede område igen, dels pga. støjen fra møllerne og dels pga. det manglende dække.

En borger anfører, at det er usandsynligt, at en naturtype som klithede vil indfinde sig. Der vil snarere blive tale om mere plejekrævende naturtyper, og det er usandsynligt, at kronvildtet vil kunne holde området åbent.

I VVM-redegørelsen nævnes det, at området også efter projektets gennemførelse vil have rigelig føde og plads til en betydelig bestand af kronvildt. Det afgørende er, om der er tilstrækkelig ro eller dækning til at dyrene kan føle sig trygge. Føler kronvildtet sig ikke truet, kan de også om dagen findes

på åbne arealer, hvilket i dag ses for eksempel på Kallesmærsk Hede, ved Grærup Langsø eller i Hanstholm reservatet. Det afgørende er således, at dyrene er trygge, dvs. tilstrækkeligt uforstyrrede af jagt og andre menneskelige aktiviteter. VVM-redegørelsen konkluderer derfor, at det kommende landskab uden tvivl vil kunne huse en betydelig bestand af kronvildt. Bestandens størrelse og synligheden af dyrene i dagtimerne vil dog afhænge af forvaltningen, herunder dyrenes mulighed for dækning i særlige områder samt af jagttrykket og ikke mindst af måden, jagen udøves på.

Forvaltningen vil blive tilrettelagt ud fra en helhedsbetragtning af området og i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens normale praksis for forvaltning af kronvildt på statens arealer. Det betyder bl.a. at der vil blive taget hensyn til at kronvildtet skal have ro i de åbne, statsejede områder.

De arealer, der skal ryddes for skov skal alle overgå til naturtyper, der er oprindelige på stedet, fra tiden før plantagerne, og som alle sikrer åbne vindforhold: åben klithede, krat, græsset overdrev og eng, sø og mose m.m.

Ændringen fra skov til naturtyper vil tage nogle år, idet skoven efterlader en næringsstofpulje som skal omsættes over tid. Det forventes, at der helt naturligt vil opstå mange områder med pilekrat m.m. hvor vildtet kan søge dækning, ro og føde. Dette vil give dækning og ro for kronvildtet, men selvfølgelig også for andre vildtarter.

Der vil blive udarbejdet en samlet plan for den fremtidige forvaltning, for området med det formål at understøtte en mosaik af forskellige naturtyper i form af åben klithede, krat, græsset overdrev og eng, sø og mose m.m. Lodsejere vil blive inddraget heri i sædvanligt omfang. Dertil kommer, at der vil blive givet forvaltningsmæssige tiltag, der vil medvirke til at minimere forstyrrelserne, så området fortsat skal kunne rumme en pæn, stor bestand af kronvildt og andre landpattedyr tilknyttet skov.

Krondyrene vil ved deres græsning have en positiv indflydelse på det senere plejebenhov og dermed reducere omkostningerne ved den fremtidige pleje.

Generelt beskyttede arter (Arter på naturbeskyttelseslovens bilag 3)

Danmarks Naturfredningsforening i Fjends gør opmærksom på, at der ved opsætning af vindmøller er en konflikt i forhold til flagermus, da de kan dø som følge af pludseligt trykfald i lungerne, når de flyver forbi vindmøllers vingspidser. Der gøres også opmærksom på, at der overvintrer omkring 30.000 flagermus i Daugbjerg og Mønsted Kalkgruber ved Viborg. Det indstilles, at flagermusenes trækkorridorer kortlægges med henblik på at undgå at opsætte vindmøller i disse trækkorridorer.

Foreningen Aktive Dyrerettigheder peger bl.a. på, at Østerild Klitplantage rummer levesteder for en lang række fredede dyr og planter, og at området bør undersøges nærmere for at få en nøjagtig viden om flora og fauna.

En borger spørger til beskyttelsen af arter der er beskyttet af habitatdirektivet.

Arter beskyttet af habitatdirektivet (uden for Natura2000 områder) har haft stor fokus i VVM arbejdet. Det gælder bilag IV arterne, der bla omfatter alle arter af flagermus, også damflagermus, som er beskyttet som bilag IV art uden for Natura2000 områderne..

Habitatdirektivet beskytter bilag IV-arternes yngle- og rasteområder mod ødelæggelse eller beskadigelse. De bilag IV-arter, der er hjemmehørende i Danmark fremgår af naturbeskyttelseslovens bilag 3, og omfatter blandt andet flagermus, birkemus og stor vandsalamander.

Ødelæggelse eller beskadigelse af en lokalitet kan ske, hvis dette modsvares af forbedringer et andet sted i samme økologiske netværk, eksempelvis ved at der etableres nye yngle- og rasteområder.

Det er vurderet, at der i området er få flagermus. Testområdet og vindfeltet er ikke attraktivt for flagermus, men det kan ikke udelukkes, at flagermus passerer området og jager dér i begrænset antal i lave antal. I lighed med andre steder i Danmark vil der i foråret og efteråret også kunne forekomme trækkende og omkringstrejfende flagermus.

Som erstatning for de yngle- og rasteområder for flagermus, der måtte blive ødelagt i forbindelse med etableringen af testcentret, vil der blive etableret afværgeforanstaltninger til forbedring af eksisterende eller etablering af nye yngle- og rasteområder for flagermus i de statslige skove eller statsejede åbne arealer omkring testcenteret. Disse tiltag vil blandt andet bygge på yderligere undersøgelser i området med henblik på, at kunne målrette indsatsen og opretholde eller forbedre den økologiske funktionalitet.

Afværgeforanstaltningerne kan f.eks. være forbedrede levesteder for flagermus ved at skabe huller i gamle træer, ved plantning af frugtbærende træer og ved opsætninger af flagermuskasser.

For øvrige tilstedeværende arter omfattet af naturbeskyttelseslovens bilag 3 vil der på tilsvarende måde blive etableret erstatningsnatur og foretaget afværgeforanstaltninger. Levesteder for disse arter forventes i væsentligt omfang at være de beskyttede naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som vil blive etableret i forholdet 1:2, såfremt § 3 områder forsvinder.

Der vil blive foretaget yderligere undersøgelser med henblik på mere præcist at tilrettelægge og gennemføre de nødvendige afværgeforanstaltninger og etablere den nødvendige erstatningsnatur, hvilket bla. vil afhænge af omfanget af skovrydning.

6 Gener fra Testcenteret

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller peger på, at afstandskravet på 4 gange møllens højde er utilstrækkeligt for kæmpemøller på land. Det viser erfaring fra andre møller. Foreningen oplyser, at naboerne vil have

målt støjen ved og i bolig, da beregninger i andre tilfælde ikke holder i virkeligheden. Henviser til WHO anbefalinger vedrørende nattestøj, idet navnlig nattestøj er et problem.

Om støjgrænser og støjberegninger bemærkes, at støjgrænserne, der er fastsat i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller er bindende. De gælder for alle vindmøller, herunder også for testvindmøller.

I flere høringssvar er der en sammenkædning mellem støjgrænser og afstandskrav. Vindmøllecirkulærets krav om afstande mellem mølle og boliger på mindst 4 gange totalhøjden af vindmøllen er et selvstændigt krav, der er uafhængigt af bekendtgørelsen om støj fra vindmøller. Erfaringen viser dog, at afstandskravet, som angår det visuelle i landskabet, samtidig giver et minimumsbillede af støjgrænserne. Bekendtgørelsen fastsætter bindende grænseværdier for støjen, som i alle tilfælde skal overholdes uafhængigt af afstanden mellem mølle og boliger.

Måling af vindmøllestøj hos naboer er forbundet med stor usikkerhed, fordi støjen er relativt svag i forhold til den baggrundsstøj, der normalt optræder på stedet samtidigt. Derfor er reguleringen baseret på støjmålinger tæt ved møllen og efterfølgende beregninger af støjens udbredelse i omgivelserne.

Det er et almindeligt princip både for virksomhedsstøj og vindmøllestøj, at forskellige områdetyper tillægges forskellig grad af støjfølsomhed og dermed forskellige grænseværdier for støj.

For boligområder, sommerhusområder og rekreative arealer skal vindmøller overholde de støjgrænser, der gælder for støjfølsom arealanvendelse, dvs. 37 og 39 dB ved henholdsvis 6 m/s og 8 m/s. De meteorologiske forhold er her forskellige fra dem, der gælder for reguleringen af virksomhedsstøj.

Vindmøller adskiller sig fra andre støjkilder ved at styrken af den udsendte støj til en hvis grad varierer med vindhastigheden. Når vindens hastighed stiger, vil den baggrundsstøj, som vinden skaber, også stige, hvilket er med til at reducere den oplevede gene. Derfor er den fastsatte grænseværdi ved 8 m/s højere end støjgrænsen ved 6 m/s.

Til sammenligning gælder reguleringen af støj fra virksomheder for en situation med svag medvind på 3-5 m/s, hvor vindmøllestøjen normalt er lavere end ved de højere vindhastigheder. Omvendt vil naboer til virksomheder, når vinden er kraftigere end 3-5 m/s, på grund af lydudbredelsesmæssige forhold kunne opleve støjniveauer, der er højere end den grænseværdi, som virksomheden skal overholde.

Desuden skal det påpeges, at støjgrænserne for vindmøller gælder for den samlede støj fra alle vindmøller, mens det for virksomhedsstøj er hver enkelt virksomhed, der skal overholde en fastsat grænseværdi.

Om lavfrekvent støj og Infralyd bemærkes, at undersøgelser har vist, at frekvensfordelingen af den udsendte støj fra vindmøller er nogenlunde

ensartet for store og mindre, moderne vindmøller, men at den totale udsendte støj er højere for større vindmøller end for mindre. Dette har været grundlaget for vurdering af den støj, møllerne vil udsende, og har sammen med de nyeste tal for lydisoleringen af danske boliger over for lavfrekvent støj dannet grundlaget for en beregning af det indendørs niveau af lavfrekvent støj.

Resultaterne i redegørelsen giver ikke umiddelbar anledning til at forvente problemer med lavfrekvent støj, men de viser, at man bør være opmærksom på lavfrekvent støj fra de meget store fremtidige prototypemøller, og i de kontraktlige forhold, der kommer til at gælde for de fabrikanter, der vil opstille vindmøller på centret, vil der, som anført i redegørelsen, indgå krav til den lavfrekvente støj, som møllerne udsender, således at den lavfrekvente støj i omgivelserne bliver begrænset.

Med hensyn til menneskers påvirkning af lavfrekvent støj er det fortsat Miljøstyrelsens opfattelse, at der ikke er andre kendte sundhedsskadelige egenskaber ved lavfrekvent støj og infralyd end ved støj med højere frekvenser.

Det vides med stor sikkerhed, at der ikke forekommer infralyd af miljømæssig betydning fra eksisterende vindmøller. Dette gælder både større og mindre vindmøller og det forventes også at være gældende for fremtidige store vindmøller.

Miljøstyrelsen er bekendt med WHO's anbefalinger fra oktober 2009 vedrørende støj om natten. Miljøstyrelsen oplyser, at anbefalingerne relaterer sig til trafikstøj og ikke umiddelbart kan sammenlignes med støjgrænserne for vindmøller. WHO anbefalingerne vedrører et årsmiddelniveau for støjen om natten, mens det for vindmøllestøjen er det øjeblikkelige støjniveau (midlet over 1 minut), der ikke må overskride de gældende grænseværdier.

Vindmøller er ikke uafbrudt i drift, og når de kører, vil de i de fleste perioder støje mindre end grænseværdierne i bekendtgørelsen foreskriver, dels pga. skiftende vindretninger, dels pga. skiftende vindhastigheder.

7 Værditab på fast ejendom ved opstilling af vindmøller

En række høringssvar fra private lodsejere finder, at værditabsordningen indebærer en utilstrækkelig erstatning for det tab, som lovforslaget medfører. Flere rejser ønske om mulighed for ekspropriation. En lodsejer ønsker en vurdering på baggrund af erfaringer fra naboer til testcenteret i Høvsøre, og som tilpasses de øgede ulemper fra de større møller i Thy samt mulighed for domstolsprøvelse. Landbrug & Fødevarer mener, at det skal være muligt for alle landmænd, der er gene-ramte, at opnå erstatning.

Landbrug & Fødevarer mener, at også meteorologimaster, lysmarkeringsmaster og målemaster bør være omfattet af værditabsordningen.

En lodsejer mener, at der bør fastsættes retningslinjer for grundlaget for værditabsbetalingen. Et par lodsejere efterlyser visualiseringer, og en

Lodsejer mener, at det ikke er uvæsentligt for vurderingen af værditabet, hvilken mølle, der først etableres. Endelig rejses spørgsmål om, i hvilken radius man vil kunne søge erstatning.

En række finder, at fristen for udbetaling af værditabsbetaling bør fremrykkes, og udbetalingstidspunktet kan være afhængig af tredjemands adfærd. En lodsejer nævner, at der vil være gener i en lang periode, inden første vindmølle opstilles.

Landbrug & Fødevarer og en lodsejer finder endvidere, at det bør være muligt på et senere tidspunkt at tage værditabets størrelse op til fornyet vurdering, hvis det skulle vise sig, at støjgenerne er værre end antaget. Landbrug & Fødevarer anfører, at hvis det fastholdes, at der ikke kan genbehandles, skal grundlaget for erstatningen være baseret på en veldokumenteret vurdering og fra "Værst tænkelige" scenarier for 250 meter høje vindmøller og master.

Nogle private lodsejere finder, at alle ejendomme i vindfeltet bør være omfattet af en omkostningsfri mulighed for at gøre krav gældende omkring værditab af egen ejendom. En lodsejer spørger, om det er rimeligt, at det skal være forbundet med udgifter at søge erstatning, hvis man har gener af møllerne og bor mere end 1,5 km derfra. Det anføres, at området for gratis anmeldelse af krav bør udvides, således at påvirkede ejendomme 5 km fra testcenteret omfattes, og at dette skal gælde en skriftlig meddelelse om tidspunktet for afholdelse af offentligt møde om værditab.

Værditabsordningen blev indført med lov nr. 1392 af 27. december 2008 (VE-loven). Ordningen har til formål at sikre, at ejere af fast ejendom får betaling for værditab, som opstilling af vindmøller påfører deres ejendom. Ordningen vedrører kun værditab på fast ejendom som følge af opstilling af møller og ændrer ikke på ejeres mulighed for at opnå erstatning m.v. på andre områder. Værditabsordningen supplerer således de almindeligt gældende ulovbestemte naboetlige erstatningsregler.

Forslaget til lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild har ikke til formål at udvide værditabsordningen, men tilpasser alene denne, så den kan finde anvendelse på vindmøller, der opstilles på et testcenter. Det betyder, at værditabsordningen ikke finder anvendelse på f.eks. master, opførelse af bygninger og gener i forbindelse hermed.

Værditabsordningen finder heller ikke anvendelse på ejendomme, som er erhvervet af miljøministeren, herunder ved ekspropriation. Dette vil blive uddybet i lovforslaget og bemærkningerne.

VE-loven med tilhørende bekendtgørelser finder anvendelse på vindmøller på testcentret, medmindre andet er fastsat i lovforslaget. Der er således ikke fastsat kriterier for udmåling af værditabet, som fastsættes på baggrund af et konkret individuelt skøn baseret på de konkrete, lokale forhold. Der er heller ikke fastsat en afstandsgrænse for, hvem der kan rejse krav om værditab. Da vurderingen af værditabet normalt sker, inden opstilling af

vindmøllen, indgår visualiseringer i grundlaget herfor. Energinet.dk kan pålægge opstilleren (i dette tilfælde den driftsansvarlige) at udarbejde yderligere visualiseringer, hvis det skønnes nødvendigt. Det er endvidere muligt at få prøvet taksationsmyndighedens afgørelser om værditab ved domstolene, som et søgsmål mellem ejeren og opstilleren (i dette tilfælde den driftsansvarlige). Der henvises til VE-lovens regler herom.

Det er foreslået i lovforslaget, at værditabsbetalingen først udbetales, når den første mølle er opstillet på centeret. Udbetalingen må nødvendigvis være betinget af, at der opstilles vindmøller, i og med at vindmølleopstillingen er den udløsende handling i forhold til ordningen. Det bemærkes i øvrigt, at udbetalingstidspunktet allerede er fremrykket, idet udbetaling sker ved opstilling af den første mølle, selv om værditabet fastsættes ud fra et "worst case" scenarie med opstilling af 7 vindmøller med en højde på 250 m, som tidligst forventes at indtræde efter år 2015.

Da der er tale om et "worst case" scenarie er taksationsmyndighedens afgørelse om værditab endelig, således at der ikke efterfølgende kan rejses nye krav.

Planlægningen og afgrænsningen af testcenteret er bl.a. sket på baggrund af gældende lovkrav til maksimal vindmøllestøj ved nabobebyggelser. Disse støjgrænser skal overholdes og den driftsansvarlige har pligt til at sikre dette.

Reglerne om betaling af sagsomkostninger følger af VE-loven. Det betyder, at ejere af ejendomme, som helt eller delvis er beliggende i en afstand af op til seks gange højden af møllerne, i dette tilfælde op til 1.500 m, gratis kan indbringe krav om betaling for værditab. Der er allerede i VE-loven taget højde for, at der er tale om store vindmøller, idet afstanden beregnes ud fra møllehøjden. Andre ejere, som ønsker at rejse krav om betaling, skal betale et gebyr på 4.000 kr. Ejerne skal ikke betale mere end 4.000 kr., selv om sagsomkostningerne overstiger dette beløb, og beløbet tilbagebetales, hvis der aftales eller tilkendes værditabsbetaling.

Anmeldelse af krav beror på afholdelsen af et offentligt møde, som foreslås afholdt inden udgangen af 2010. I henhold til VE-loven indkaldes mødet ved annoncering. I forslaget forslås annonceringskravet suppleret af en individuel skriftlig meddelelse til ejendomme beliggende i en afstand af op til seks gange møllehøjden. Der er dog intet til hinder for, at andre interesserede vil kunne få en lignende meddelelse, hvis de anmoder herom. En anmodning vil i givet fald skulle indsendes til Energinet.dk, som administrerer værditabsordningen. Forslaget vil blive ændret i overensstemmelse hermed.

8 Ekspropriation og rådighedsindskrænkninger

En række høringsvar vedrører miljøministerens mulighed for at ekspropriere efter lovforslagets § 15. Der udtrykkes særligt uenighed i, at ekspropriation sker af hensyn til almenvellet. Endvidere efterlyses en afgrænsning af adgangen til at ekspropriere, således at dette alene kan ske i forbindelse

med anlægget af testcentret og alene indenfor geografisk definerede arealer.

Grundlovens § 73, stk. 1, fastslår, at ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Iflg. praksis kan der eksproprieres både til fordel for offentlige myndigheder og private. Etablering af et vindmølletestcenter er af national betydning for at tiltrække og fastholde virksomheder indenfor vindmølleindustrien, og for at Danmark kan fastholde sin førerposition indenfor udvikling af ny vindmølle-teknologi. Det vurderes på baggrund af dette, at ekspropriation til etablering og drift af et sådant testcenter er af hensyn til almenvellet.

Adgangen til ekspropriation er i lovforslagets § 15, stk. 1, begrænset således, at der alene kan eksproprieres til etablering af testcenteret og af hensyn til driften af testcentret. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at Miljøministeren kan erhverve fast ejendom, og hvor det er nødvendigt ekspropriere fast ejendom inden for vindfelt, måleområde og testområde. Disse områder fremgår af lovforslagets kortbilag. Der er således ikke hjemmel i lovforslaget til at ekspropriere fast ejendom udenfor disse områder, f.eks. i beskyttelseszonen, idet disse efter lovforslagets § 22 alene pålægges planlægningsmæssige begrænsninger.

I en række høringsvar gives der udtryk for, at en økonomisk erstatning ikke kan kompensere for det ubehag, der vil være ved at bo inden for støjzonen 44-39 dB, vindfeltet og den store beskyttelseszone, og at en økonomisk erstatning herfor ikke kan kompensere for det ubehag, der vil være ved at bo så tæt ved vindmøllerne. Det anføres, at lodsejere som følge heraf skal tilbydes mulighed for at blive eksproprieret.

Af lovforslaget fremgår det, at beboelsejendomme inden for støjzonen vil blive eksproprieret eller opkøbt, da beboelse ikke er tilladt i støjzonen. De beboere, der fortsat vil kunne blive boende i deres boliger, vil have mulighed for at gøre krav gældende om værditabsbetaling efter VE-lovens regler herom. Der henvises herom til pkt. 8. Endvidere vil lodsejere, der er blevet pålagt begrænsninger i deres råden over deres ejendom ved ekspropriation være berettiget til erstatning herfor.

Ejendomsretten til et areal kan begrænses ved ekspropriation i forskelligt omfang. En ejendom kan således både eksproprieres til eje, hvor den fulde ejendomsret overdrages, eller den kan eksproprieres delvist, således at kun en del af ejendommen overdrages. Ved ekspropriation kan der også foretages retlig begrænsning i ejerens råden over sin ejendom ved en mere begrænset ekspropriation ved tinglysning af en servitut, der f. eks. begrænser muligheden for skovtilplantning.

Da der således efter lovforslaget er givet mulighed for erstatning ved ekspropriation og værditabsbetaling efter VE-lovens regler herom, finder Miljøministeriet ikke, at der er grundlag for at tilbyde beboere at købe deres ejendomme i et videre omfang, end hvad anlæg og drift af testcentret

nødvendiggør. Den endelige beslutning om ekspropriationens omfang foretages imidlertid af Kommissarius.

Thisted Kommune har i sit høringssvar peget på, at muligheden for at drive landbrug i testområdet efter bemærkningerne til lovforslagets § 15 er blevet reduceret i forhold til, hvad der er oprindeligt tiltænkt. Af bemærkningerne fremgår det, at der er hensigten, at den største del af arealerne inden for testområdet skal tilhøre staten for at skabe størst muligt råderum for driften af testcentret, men der kan være arealer i privat eje, hvis det vil være foreneligt med driften af testcentret.

Den største del af arealerne i testområdet tilhører staten. Af hensyn til anlæg og driften af testcentret vil det blive nødvendigt at ekspropriere visse arealer i testområdet for at skabe størst muligt råderum for driften af testcenteret. Andre arealer i testområdet kan forblive i privat eje og drift i det omfang, det vil være foreneligt med anlæg og drift af testcentret. På baggrund af høringssvaret justeres lovbemærkningerne i overensstemmelse hermed.

Organisationen Landbrug og Fødevarer har i sit høringssvar anført, at det er uklart, hvad omfanget af, hvad der er "foreneligt med driften af testcentret".

Det er ikke muligt at give en præcis beskrivelse af, hvad der er foreneligt med driften af testcentret, da omfanget heraf beror på en konkret vurdering.

Danmarks Jægerforbund anmoder i sit høringssvar om en accept til en genplacering i nærområdet af den riffelbane, der ligger i vindfeltet, såfremt det bliver nødvendigt at udbygge den eksisterende riffelbane, og dette ikke kan lade sig gøre grundet bestemmelserne i anlægsloven.

Af bemærkningerne til lovforslagets § 15 fremgår det, at der iflg. VVM rederegørelsen kan være behov for en udvidelse af den eksisterende skydebane, men at opførelsen af den nødvendige støjvold pga. højden vil medføre gener for driften af testcentret. Miljøministeren gives derfor ved lovforslaget mulighed for ved ekspropriation at begrænse denne mulighed for udvidelse, og deraf etablering af støjvold. Det vurderes, at spørgsmålet, at må håndteres efter allerede gældende lovgivning.

9 Planlægning i vindfelt og beskyttelseszone

Vindmølleindustrien har i sit høringssvar ønsket præciseret, at der ikke vil være restriktioner på tilbygninger til eksisterende byggeri i vindfelt eller beskyttelseszone samt i forlængelse heraf, at lovforslagets § 22, stk. 2, udgår.

Landbrug og Fødevarer har i sit høringssvar anført, at det bør præciseres, hvornår beskyttelseszonens og vindfeltets funktion ændres eller påvirkes, så kommunalbestyrelsen ikke må meddele tilladelse efter øvrig lovgivning til at opføre bygninger eller tekniske anlæg, der er mere end 12 meter høje.

Af lovforslagets § 22 fremgår det, at kommunalbestyrelsen ikke må meddele tilladelse til at opføre vindmøller i beskyttelseszonen efter den øvrige lovgivning, hvis beskyttelseszonens funktion derved ændres eller påvirkes. Tilsvarende må ikke meddeles tilladelse til at opføre bygninger eller tekniske anlæg, der er mere end 12 meter høje i vindfeltet, hvis vindfeltets funktion derved påvirkes eller ændres.

Vindfeltet formål er at skabe et homogent landskab, hvor højdeforskelle ikke bremser vinden og giver risiko for storskalaturbulens, som kan virke forstyrrende i forhold til måleresultater indenfor testområdet. Når kommunalbestyrelsen skal meddele tilladelse til opførelse af et byggeri omfattet af lovforslagets § 22, skal der derfor foretages en konkret vurdering af, om det pågældende byggeri har indflydelse på denne funktion.

På baggrund af høringssvaret er bestemmelsen i § 22, stk. 2, om byggeri i vindfeltet justeret, så at det fremgår, at begrænsningerne i adgangen til at bygge i vindfeltet ikke skal gælde for byggeri ved eksisterende bygninger samt tilbygninger.

Landbrug og Fødevarer har endvidere anført, at de finder det urimeligt, at begrænsningerne for bebyggelse i beskyttelseszone og vindfelt, jf. lovforslagets § 22, stk. 1 og 2, fremstår som erstatningsfri regulering, og at begrænsningerne vil udelukke muligheden for at bygge siloer over 12 m.

Bestemmelserne i lovforslagets § 22, stk. 1 og 2 udelukker ikke muligheden for at opføre ex. siloer over 12 m. Muligheden begrænses i vindfeltet, idet, en tilladelse til opførelse forudsætter, at vindfeltets funktion ikke påvirkes eller ændres. Hvorvidt dette er tilfældet beror på en konkret vurdering. I beskyttelseszonen indføres alene en begrænsning på opførelse af vindmøller.

Det er vurderet, at begrænsningerne i § 22, stk. 1 og 2, ikke har karakter af ekspropriation, hvorfor de gennemføres som erstatningsfri regulering.

Ejerne af Esdal Plantage har i høringsvaret ønsket, at vindfeltet ændres, således at dette ikke omfatter Esdal Plantage.

Det præcise omfang af skovrydningen afklares ved hjælp af målinger, som foreligger medio 2010.

Danopal A/S ønsker sikkerhed for, at virksomhedens eksisterende vindmøller på sigt vil kunne udskiftes med større og mere støjsvage møller.

Danopal A/S er beliggende i vindfeltet, hvorfor kommunalbestyrelsens tilladelse til at opføre bygninger eller tekniske anlæg, herunder vindmøller, der er mere end 12 meter høje, forudsætter, at det vurderes, at vindfeltets funktion ikke påvirkes eller ændres derved. Dette beror på en konkret vurdering, hvorfor der ikke kan gives sikkerhed som ønsket af Danopal A/S.

10 Indretningen af testcenteranlægget

Thisted Kommune har i sit høringssvar anført, at det påtænkte besøgscenter kan etableres i ejendomme, der overtages af staten, samt at udgifterne til et sådant center kan tydeliggøres i lovforslaget.

Ved lovforslaget tilvejebringes alene den planlægningsmæssige hjemmel til at anlægge et besøgscenter. Der er således ikke ved lovforslaget taget stilling til omkostninger ved etablering af et sådant besøgscenter. Dette vil blive præciseret i bemærkningerne til lovforslaget.

Af bemærkningerne til lovforslagets § 15 fremgår det, at den driftsansvarlige, i det omfang det er foreneligt med driften af centret, kan etablere administration eller lign. i eksproprierede bygninger.

Enkelte har anført, at andre faciliteter på testcentret end testmøllerne kan medføre gener for beboere i området.

Den værditabsordning, der fremgår af lovforslagets §§ 17-20 omfatter alene gener fra vindmøller. Oplever beboere gener fra andre af testcentrets faciliteter, ex. master, vil spørgsmål om erstatning skulle afgøres efter de almindelige naboretlige principper.

Om § 12 foreslår en privat borger, at det tilføjes, at: "Vindmøller, bardunmaster og bygninger i testområdet må ikke anvendes til logos eller reklamer."

Af bemærkningerne til lovforslagets § 12 fremgår det, at møllerne ikke må anvendes til reklame, bortset fra producentlogo i tårnhatten, og at dette vil blive præciseret i kontrakter med brugerne af møllepladserne og den driftsansvarlige, ligesom det vil fremgå, at der i øvrigt ikke må opsættes reklamer og producentnavn på og omkring testcentret.

Af lovforslagets § 6, stk. 1, fremgår det, at miljøministeren kan stille krav til bygningers ydre udformning, og af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at det i kontrakter med den driftsansvarlige og brugerne af møllepladserne vil blive stillet krav til bygningers udseende. .

Det vurderes på denne baggrund, at der ikke er behov for præcisering af forslaget § 12.

11 Grøn ordning til styrkelse af lokale landskabelige og rekreative værdier

Thisted Kommune anfører, at det fremgår af forslaget side 30, at testcentret vil kunne rumme vindmøller med en samlet effekt op til 140 MW svarende til, at der vil være et beløb på 12.320.000 til rådighed i den grønne ordning. Kommunen konstaterer herefter med tilfredshed, at der kan indsendes en ansøgning om udbetaling af støtte fra den grønne ordning for hele den nævnte effekt fra og med lovens vedtagelse.

Det fremgår af lovforslaget, at VE-loven finder anvendelse, medmindre andet fremgår af lovforslaget. I forhold til den grønne ordning er det kun nød-

vendigt at fravige VE-loven, fordi lovforslaget erstatter kravet om plangrundlag efter lov om planlægning i forbindelse med ansøgning om tilsagn om tilskud. VE-lovens øvrige bestemmelser vedrørende den grønne ordning gælder uændret i forhold til testcentret.

Dette betyder, at lovforslaget (i stedet for plangrundlaget) fastsætter, hvor stor den samlede effekt af vindmøllerne forventes at blive, og hvornår der kan ansøges om tilsagn om tilskud.

Udbetaling af tilskud følger imidlertid de gældende regler i VE-loven, dvs. at udbetaling af tilskud er betinget af, at vindmøllerne er blevet nettilsluttet. Tilskud udbetales inden for en udbetalingsramme, som fastlægges ud fra den samlede effekt af de nettilsluttede vindmøller med fradrag af allerede udbetalte tilskud.

Udbetaling af tilskud vil således ikke kunne ske fra og med lovens ikrafttræden, men kan ske i takt med, at den samlede installerede effekt forøges ved nettilslutning af nye vindmøller.

12 Kabellægning af delstrækninger, som krydser test og måleområdet
Energinet.dk og Thy-Mors EI-Net A/S anfører, at det skal være muligt for selskaberne at vælge en anden teknisk løsning end kabellægning. I henhold til Energinet.dk skal Energinet.dk's godtgørelse som konsekvens af valgfriheden herefter referere til omkostningerne ved en "fiktiv" kabellægning svarende til kabellægning af de berørte ledninger. Energinet.dk mener, at det bør præciseres, at godtgørelsen af merudgifter alene vedrører de delstrækninger, som krydser test og måleområdet.

Thy-Mors EI-Net A/S mener derimod, at Energinet.dk bør godtgøre samtlige omkostninger ved kabellægning eller ved anden teknisk samfundsøkonomisk forsvarlig løsning. Godtgørelsen bør udbetales, når luftledningen er fjernet. Thy-Mors EI-Net A/S forventer og forudsætter, at godtgørelsen ligger inden for kapitel 5 i indtægtsrammebekendtgørelsen, samt at eventuelle tab på grund af forringede vilkår for Thy-Mors EI-Net A/S i den fremtidige benchmarking, som følge af den valgte tekniske løsning, godtgøres.

Dansk Energi beder Miljøministeriet om at tilkendegive, at finansieringen af kabellægningen som udgangspunkt følger reglerne i indtægtsrammebekendtgørelsen.

Der er ikke noget til hinder for, at selskaberne får mulighed for at vælge en anden teknisk løsning end kabellægning, og forslaget vil blive ændret i overensstemmelse hermed. Forslaget vil dog stadig kun indeholde en godtgørelse af de dokumenterede meromkostninger, som forslaget isoleret set forårsager. Uanset hvilken teknisk løsning, der vælges, vil godtgørelsen af meromkostninger ikke kunne overstige de meromkostninger, som en fremrykket kabellægning alene af de delstrækninger, som krydser test og måleområdet, i givet fald ville give anledning til.

Det bemærkes herudover, at Thy-Mors EI-Net A/S' aktiviteter reguleres af lovgivningen i øvrigt, herunder elforsyningsloven og indtægtsrammebekendtgørelsen.

Nettilslutningspunkt

Energinet.dk mener, at der i loven bør fastlægges/henvises direkte til retningslinjer for betaling af tilslutningsomkostninger til elforsyningsnettet, for fastlæggelse af tilslutningspunkt og regler for energibetaling.

Vindmølleindustrien har forstået, at nettilslutningen vil finde sted i henhold til udligningsordningen under Energinet.dk. Der skal i den forbindelse etableres klarhed over placeringen af netselskabets tilslutningspunkt til testcentret. Vindmølleindustrien anbefaler, at tilslutningspunktet fastlægges hensigtsmæssigt i forhold til testcentrets etablering og drift, og at fastlæggelsen sker i dialog med de kommende brugere.

Dansk Energi beder om en tilkendegivelse af, at finansieringen af nettilslutningen og eventuelle meromkostninger til forstærkning af fordelingsanlæggene samt de nettab, der er forbundet med produktionen på testcenteret sker efter de omkostningsmodeller i udligningsordningen, der er lavet i samarbejde mellem Energinet.dk og Dansk Energi. Thy-Mors EI-Net A/S og Dansk Energi har forstået, at netselskabets tilslutningspunkt er kanten af testområdet.

Der er ikke fastsat særlige regler om nettilslutning og regler for energibetaling, fordi de følger af de gældende regler i elforsyningsloven, VE-loven og vindmøllebekendtgørelsen. Det er i øvrigt korrekt, at tilslutningspunktet for netselskabet er kanten af testområdet.

13 Offentlighedens adgang

Friluftsrådet udtrykker forståelse for, at det i perioder kan være nødvendigt at afspærre testområdet men foreslår, at der bør være adgang til området, når det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt og at testområdet ikke bør lukkes mere end højst nødvendigt. Det foreslås endvidere, at reglerne for offentlighedens færdsel skal præciseres, så det fremgår, under hvilke omstændigheder testområdet kan lukkes for offentligheden, og hvilke muligheder der er for færdsel og ophold, når testområdet ikke er afspærret.

En borger anfører, at det bør præciseres, at der ikke kan ske permanent afspærring af området, og at der ikke må ske hegning af testområdet.

Friluftsrådet har forståelse for, at testområdet i perioder kan afspærres af hensyn til sikkerheden, men det skal fremgå mere præcist af lovens bemærkninger, under hvilke omstændigheder kan lukkes. Testområdet må ikke lukkes mere end nødvendigt.

Friluftsrådet finder, at størsteparten af det berørte område bliver genskabt som klithede og resultere i en af de største landskabsforandringer, der oplevet i Danmark. Derfor undrer det, at der ikke i højere grad er lagt op til

at udnytte denne naturforandring til at øge befolkningens mulighed for at opleve naturen.

Vindmølleindustrien finder, at adgangsbegrænsningerne gøres mindre restriktive.

I selve testområdet vil der løbende skulle testes nye vinger, belægninger, motorer, gearkasser mv. Færdsel kan derfor være forbundet med risiko og i selve testområdet vil der derfor være behov for at lukke for offentligheden i perioder. I vindfeltet og støjzonen uden for selve testområdet vil offentligheden fortsat kunne færdes efter de almindelige regler.

På baggrund af høringssvarene er bestemmelsen om offentlighedens adgang til testområdet ændret sådan at det fremgår, at området kan lukkes, når der arbejdes med opsætning af vindmøller eller store mølledele, eller når sikkerhedsmæssige hensyn i øvrigt gør det nødvendigt.

14 Forholdet til EU

Landsforeningen for bedre Miljø peger på, at den manglende påvisning af alternative placeringer, der ikke medfører naturødelæggelser og fældning af store sammenhængende skovområder, vil blive fremsendt til EU-kommissionen.

Danmarks Naturfredningsforening peger på, at grundlaget for lovforslaget, dvs. screeningen og VVM redegørelsen, er mangelfuld og er i strid med EU domstolens retspraksis for VVM direktivet.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at der gennemføres en ny screeningsproces, og når der er fundet et areal, udarbejdes en ny VVM redegørelse gennem en grundig VVM proces. Først når anlægsloven hviler på et veloplyst grundlag og en specifik projektbeskrivelse incl. Naturgenopretning, kan den anses at opfylde kravene i VVM direktivet.

Det er Miljøministeriets vurdering, at forslaget opfylder VVM direktivets artikel 1.5 for projekter, der vedtages i enkeltheder ved en særlig national lov og tilgodeser fugle- og habitatdirektiverne.

Der henvises til høringsnotatet om VVM redegørelsen i forhold til valget af Østerild, VVM direktivet og til afsnit 6 i dette notat om plante- og dyreliv.

15 Forholdet til anden lovgivning

Advokatsamfundet finder det betænkeligt, at en række bestemmelser i lovgivningen sættes ud af kraft, hvorved prøvelse ved Naturklagenævn og domstole undrages.

Borgere har anført, at en miljøminister ikke bør tilsidesætte alle naturbeskyttelseslove, og at anlægsloven bør tilrettes, så den i videst muligt omfang følger hensigten med naturbeskyttelseslovene.

Baggrunden for forslaget om, at lovforslaget skal erstatte en række lovbestemmelser, er, at der er tale om et stort og unikt projekt af national betydning. Det er mest hensigtsmæssigt, at varetagelse af disse hensyn sker med baggrund af den foreslåede lov, der samlet fastsætter rammerne for anlægget.

Det vil være Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, der har ansvar for rydninger og DTU, der har ansvar for etablering og drift af testcentret. Store dele af anlægget etableres på Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsens arealer på grundlag af en driftskontrakt med DTU. Driftskontrakten vil sikre, at der varetages de nødvendige hensyn til natur og landskab af en statslig myndighed med faglig kompetence.

Økonomi

I høringssvarene stilles der spørgsmål til, hvem der skal betale for etableringen, rejsning af erstatningsskov, naturpleje udbygning af vejnet, ekspropriations- og værditabserstatninger samt genetableringen af området, når testcenteret nedlægges.

Etablering og drift af testcenteret finansieres som udgangspunkt af brugerne. Dvs. at den driftsansvarlige (DTU) forestår anlæg og drift for brugernes regning. Der indgås kontrakter om betaling, sikkerhedsstillelse og lignende kontraktmæssige foranstaltninger, der sikrer, at staten ikke skal påtage sig forpligtelser, der påhviler brugerne. Staten har alene påtaget sig at afholde merudgiften i forbindelse med den statslige del af rejsningen af erstatningsskov, mens udgifter til den private skovrejsning med tilskud bliver afholdt af testcentrets brugere. Naturplejen indgår som en af de forpligtelser, som påhviler brugerne af testcenteret. Den udføres af Skov- og Naturstyrelsen for brugernes regning. Der pågår pt. drøftelser mellem regeringen og brugerne af testcenteret.

16 Ændringer i lovforslag som følge af høringen

Der er foretaget enkelte ændringer i lovforslaget samt justeringer og præciseringer heraf som følge af høringen.

De væsentligste ændringer er en ændring af § 8 om, at der skal og ikke 'kan' etableres erstatningsskov, for skov der ryddes.

Bestemmelserne om kabellægning og lov om vedvarende energi er præciseret og justeret.

Bestemmelserne om byggeri i vindfeltet og om offentlighedens adgang er justeret og præciseret, herunder at Miljøministeriet ved hjælp af en række rekreative tiltag vil sikre, at befolkningens muligheder for natur- og friluftsoplevelser opretholdes.

Det fremgår nu af lovbemærkningerne, at det angivne omfang skovrydningerne ændres til, at der i første omgang ryddes 700 – 800 ha.

Der er endvidere sket en række præciseringer og justeringer i bemærkningerne, bla. om størrelsen på vindmøller på den nordlige plads, og etablering af midlertidige prøvepladser for mindre vindmøller.